

SIR JOSEPH ROTBLAT

Lekce 11

Lekce
o vytrvalosti
a patriotismu

Manuál pro pedagogy
JUNIOŘI / 1.-5. TŘÍDA

PEACEJAM
CZECH REPUBLIC

OBSAH

CÍLE.....	3
POZNEJ POLSKO.....	4
ŽIVOTNÍ PŘÍBĚH.....	5
PROJEKT CTNOSTI.....	10
NOVÁ DOVEDNOST.....	11
REFLEXE.....	12
VÝZVA K AKCI.....	12
ROZŠIŘUJÍCÍ AKTIVITY.....	15
ZDROJE.....	20
O KOM JSOU DALŠÍ LEKCE?.....	22

K LEKCI PATŘÍ

HRA

PREZENTACE
(POWER POINT)

OBRAZOVÉ
PŘÍLOHY

SIR JOSEPH ROTBLAT

LEKCE O ODPOVĚDNOSTI A ALTRUISMU

V této lekci se budou žáci věnovat otázkám odpovědnosti a altruismu a tomu, jak se oba tyto aspekty dotýkaly života a práce sira Josepha Rotblata..

CÍLE

Český jazyk a literatura:

- › Porozumění nové slovní zásobě a její uplatnění ve vhodných odpovědích na diskusní otázky při společném čtení.
- › Seznámení se životním příběhem sira Josepha Rotblata a schopnost přiblížit ho v odpovědích na otázky, které pokládá učitel.
- › Schopnost napsat věty ve správném pořadí, bez pravopisných a gramatických chyb a sdílet svůj příspěvek s ostatními.
- › Schopnost přednést své tvrzení spolužákům a přesvědčit je o jeho pravdivosti.

Zeměpis, dějepis:

- › Určení kontinentu a země, z nichž sir Joseph Rotblat pochází, a seznámení se se základními informacemi o státních symbolech, krajině, obyvatelích, fauně a flóře této oblasti.

Osobnostní a sociální výchova:

- › Schopnost řešení konfliktů prokázaná při interaktivním cvičení.
- › Osvojení odpovědnosti a schopnosti rozpoznat, kdo stojí za určitým problémem.

Občanská nauka a základy společenských věd:

- › Schopnost projevit odpovědnost.
- › Porozumění problematice vlastnického práva v návrhu a při uskutečňování projektu „Učení se v akci“ se zaměřením na omezování znečištění prostředí.

POZNEJ POLSKO

Použijte mapu Evropy nebo glóbus a ukažte, kde leží Polsko a Spojené království Velké Británie a Severního Irska.

Sir Joseph Rotblat se narodil v Polsku, kde žil do svých 30 let. Poté se přestěhoval do jiné evropské země, Velké Británie.

Diskusní otázky:

- › Co byste podle těchto obrázků mohli říci o siru Josephu Rotblatovi?
- › A co o Polsku? Čím se liší Polsko od místa, kde žijeme my?
- › Jsou tam stejná, nebo jiná zvířata?
- › A způsob oblékání a stravování? Je to podobné jako u nás, nebo jiné?

Polsko, plným názvem Polská republika, je stát ležící ve střední Evropě. Hraničí s Německem na západě, s Českem a Slovenskem na jihu, s Běloruskem a Ukrajinou na východě a s Litvou a Ruskem na severu. Polsko má přístup k Baltskému moři se 770 km pobřeží. Jeho povrch je převážně rovinatý, hory tvoří většinu jižní hranice.

Státními symboly Polské republiky jsou vlajka, státní znak a hymna.

Vlajka Polska je tvořena listem o poměru stran 5:8 a je podélně rozdělena na dva pruhy: horní bílý a dolní v karmazínové barvě. Státní vlajka má uprostřed bílého pruhu znak: bílou, korunovanou orlici na karmazínovém štítu.

Státní znak Polska je tvořen bílou orlicí se zlatou korunou, zobákem a drápy na karmazínovém štítu. Současná podoba byla přijata 9. února 1990, kdy byla na hlavu orlice navracena zlatá koruna.

Hymna Polské republiky je od 26. února 1927 píseň Dąbrowského mazurka (polsky „*Mazurek Dąbrowskiego*“, také „*Ještě Polsko nezhyne*“, polsky „*Jeszcze Polska nie zginęła*“). Autor hudby je neznámý, text napsal Józef Wybicki v roce 1797 a byla přijata polskými legiemi Dąbrowského, které věřily, že budou moci bojovat za obnovu nezávislosti Polska po jeho rozdělení.

Polština je úředním jazykem Polska a jedním z oficiálních jazyků Evropské unie. Odhaduje se, že je mateřským jazykem asi 44 milionů lidí. Polsky se mluví nejen v Polsku, ale i na územích sousedních států s polskou menšinou – v České republice, na Slovensku, Ukrajině, v Bělorusku, v Litvě. V důsledku mnoha vystěhovalců existují polsky hovořící menšiny ve velké části světa.

[znak](#)

[hymna](#)

[jazyk](#)

Sir Joseph prožil dlouhý a fascinující život. Zemřel v srpnu 2005. Kdyby tu dnes s námi byl, určitě by nás pozdravil slovy „dzien dobry“, což v polštině znamená „dobrý den“. Zkusíme se žáky vyslovit: „dzien dobry“.

ŽIVOTNÍ PŘÍBĚH

Dnes se dozvíme o jednom neobyčejném muži, významném vědci siru Josephu Rotblatovi. V lekci se dozvíme, jak vyrůstal a jak lidem pomáhal řešit konflikty v klidu a míru, bez násilí. Po seznámení se sirem Josephem Rotblatem se i nám bude lépe dařit v úsilí vytvářet z naší třídy klidnější a pohodovější místo ke studiu.

NOBELOVA CENA MÍRU

Josephu Rotblatovi a „Pugwashské konferenci o vědě a světových záležitostech“ („Pugwash Conferences on Science and World Affairs“) byla za r. 1995 udělena Nobelova cena míru „za úsilí omezit roli jaderných zbraní v mezinárodní politice a v dlouhodobější perspektivě je zcela vyřadit.“

DĚTSTVÍ

Joseph Rotblat se narodil 4. listopadu 1908 ve Varšavě v Polsku. Jeho rodina byli Židé. Měl dva bratry a jednu sestru. Joseph Rotblat prožíval šťastné dětství. Rodina měla útulný domov, dostatek jídla a všichni byli zdraví. Společně se sourozenci měli dokonce i poníka, na kterém se vozili.

Rotblatova rodina vlastnila mnoho koní, které si drželi ve svém druhém domově na vesnici. Josephův tatínek vydělával na živobytí přepravou zboží, jako jse mouka, cukr a stavební dříví, to vše na povozech tažených koňmi. Když lidé potřebovali převézt nějaký materiál nebo zprávu z místa na místo, zaplatili panu Rotblatovi a ten to zařídil. Josephův tatínek byl velmi spolehlivý a zodpovědný muž.

Co to znamená být zodpovědný? Co znamená, když o vás někdo řekne, že jste spolehlivý?

V roce 1914, když bylo Josephovi 16 let, vypukla 1. světová válka. Začala bojem mezi Srbskem a Rakouskem-Uherskem, avšak brzy se do ní zapojily všechny evropské země včetně Polska. Řada mužů a chlapců byla povolána do války a mnoho vesnic a měst podleгло v průběhu bojů zkáze.

Najděte na mapě Srbsko, Rakousko a Maďarsko.

Rodina Rotblatových zažívala kvůli válce hrůzné věci. Josephův tatínek přišel o práci, protože během války nikdo nesměl cestovat ani obchodovat s jinými zeměmi. Musel tedy s vyvážením a dovozem zboží do Polska přestat. Vláda jim zabavila koně, protože je potřebovala pro vojáky v armádě. Bez koní nemohl Josephův otec vydělat ani haléř.

Co myslíte, jak se Joseph a jeho rodina cítili, když přišli o koně?

Od té doby se Josephovi a jeho rodině nedostávalo jídla ani dříví na topení. Trpěli hladem, zimou a měli strach. Museli jíst mražené brambory, ačkoli chutnaly hrozně. Někdy jen Josephovi, jeho bratrům a sestře rozkrájela maminka na čtyři díly jeden bochník chleba. Bylo to jídlo na celý den. A jindy se stávalo, že neměli k jídlu vůbec nic.

Jaké nejhorší jídlo jste kdy v životě jedli? Umíte si představit, že by to bylo to jediné, co máte k jídlu?

Nebylo to ale jen jídlo, čeho byl nedostatek. Rodiny neměly léky a nemohly navštívit lékaře, když někdo onemocněl. Jednoho dne Josepha velmi silně rozbolel zub. Bolest byla natolik silná, až se zdálo, že mu zub exploduje z úst. Řekl o tom mamince. Ta byla smutná, protože s tím nemohla nic dělat a od bolesti mu ulevit. Život jim naplňovaly smutek a těžkosti a Joseph jen stěží chápal, proč se všechno to zlé vůbec děje.

Proč měla rodina Rotblatova tolik těžkostí? Co myslíte, proč je za války nedostatek potravin a léků? Jaké další věci se stávají za války?

(Například: obchody zavřely, protože v ulicích není bezpečno, nebo proto, že majitelé obchodů nemohou nakoupit zboží na prodej, zemědělci nic nepěstují, protože přišli o půdu nebo ji zničila armáda v boji.)

Joseph se pustil do čtení knih, aby odsunul do pozadí myšlenky na válku a všechnu bolest, kterou války působí. Přečetl všechno, co mu přišlo pod ruku. Ze čtených příběhů si vytvářel svůj vlastní svět. Do příběhů unikal před smutkem a válečným utrpením. Oblíbil si sci-fi. V jeho představivosti ožívalo vše, co si přečetl.

O čem jsou sci-fi příběhy?

(Knihy vědeckofantastického žánru, neboli sci-fi, nabízejí čtenářům smyšlené příběhy o vědeckotechnických objevech, cestách do vesmíru nebo životě na jiných planetách.)

Představovali jste si někdy při čtení nebo poslechu příběhu, že jste jeho součástí a prožíváte stejné dobrodružství jako jeho hlavní hrdinové?

Joseph přečetl řadu knih v ruštině, polštině, a dokonce i angličtině. Jeho rodiče o něm věděli, že je neobyčejně inteligentní. Přáli si, aby se stal rabínem, tedy vysokou náboženskou autoritou židovské obce. Avšak vzhledem k tomu, že Joseph Rotblat tolik miloval sci-fi příběhy, toužil se stát vědcem. Chtěl zkoumat a objevovat a pomocí vědy zlepšovat lidem život a pomáhat jim. Přírodní a technické vědy směřovaly Josepha k novým způsobům, jak přemýšlet o světě.

Přemýšlíte někdy o tom, co byste chtěli dělat, až vyrostete? Čemu byste se chtěli věnovat a proč?

1. světová válka skončila v r. 1918 a život v Polsku se vydal novým, lepším směrem. Lidé však dále žili v chudobě a řada měst byla zničena ve válečné vřavě. Také Josepha rodina zůstávala chudá. Chtěl jim pomoci. Když mu bylo třináct let, našel si práci. Po nocích studoval na škole řemesel, aby se stal elektrikářem. Byl výborný žák. Po škole si našel dobrou práci u jednoho elektrikáře.

Kdo je elektrikář? Co dělá?

(Elektrikář je člověk pracující s elektřinou. Pracuje s elektrickým vedením a proudem. Když zapojíte do elektrické zásuvky nějaký zdroj světla nebo jiné věci, fungují právě díky elektřině.)

Joseph se učil rychle a brzy se osamostatnil. Měl dokonce svoje vlastní vizitky, na nichž se uvádělo: „Joseph Rotblat, elektrikář“. Rozdával vizitky každému, koho znal. Brzy mu volalo stále více a více lidí, přestože byl zatím chlapec. Měl práce nad hlavu a od rána do večera se nezastavil. Joseph Rotblat byl stejně tak spolehlivý jako jeho otec. Nevynechal jedinou schůzku a vždy se dostavil včas.

Mladý Joseph si uvědomoval, že k tomu, aby z něj byl vědec, musí jít na vysokou školu. Nejdříve ale musel dodělat tu střední. Po celý den pracoval a na docházku do školy čas neměl. Každý večer po práci zůstával vzhůru dlouho do noci a sám se učil věcem, kterým by se musel učit na střední škole. Hodně času trávil studiem fyziky. Domníval se, že je to pro vědce ten nejdůležitější předmět.

Co je to fyzika?

(Fyzika je věda zkoumající energii, hmotu, pohyb a věci ohledně atomů a molekul.)

Když bylo Josephovi 21 let, dozvěděl se od kamaráda o jedné varšavské univerzitě, která zdarma nabízela večerní kurzy. Nejlepší na tom bylo, že Joseph mohl kurzy na vysoké škole navštěvovat, aniž by musel vystudovat střední školu. Dále tedy ve dne pracoval a po večerech studoval na univerzitě. Po mnoha letech usilovné dřiny se Josephovi Rotblatovi splnil jeho sen a stal se vědcem.

KONFLIKTY VE SVĚTĚ

V roce 1939, když bylo Josephovi 31 let, ho pozvali do Velké Británie, kde měl spolupracovat s jednou fyzikální laboratoří. Byl nadšen. Laboratoř byla vybavena novým speciálním zařízením na štěpení atomů. Joseph a další vědci zjistili, že by se při štěpení atomů mohlo uvolňovat obrovské množství energie. Taková energie by se mohla užitečným způsobem využívat například k zásobení celých měst elektřinou. Samozřejmě by ji bylo možné také zneužít k obrovské explozi.

(Tip pro učitele: pomozte studentům pochopit, co je to atom, třeba pomocí aktivity „Tvoření molekul“, která se nabízí v části Přírodní a technické vědy, v kapitole s rozšiřujícími aktivitami ke kurikulu.)

Ve stejném roce se Německo zmocnilo Polska a vypukla 2. světová válka. Německo v čele s Adolfem Hitlerem si chtělo podrobit svět. Joseph Rotblat i další vědci měli vážnou obavu, že by se Hitler s armádou mohli o štěpení atomů dozvědět a zneužít je k sestrojení nebezpečné a velmi účinné zbraně – jaderné bomby. A tak se Joseph

Rotblat rozhodl, že sestavení jaderné bomby napomůže sám, dříve než se to podaří Hitlerovým vědeckým pracovníkům. Domníval se, že pokud ji budou mít obě strany, nikdo se ji neodvážil použít.

Joseph byl přesvědčený, že vědec má za úkol přispívat k vytváření lepšího světa, nikoli pomáhat armádám sestavit bomby. Hitlerova armáda se však zmocnila jeho rodného Polska a dalších zemí, což mu dělalo velké starosti. Stál před obrovským dilematem: buď sám pomůže sestavit jadernou bombu schopnou zabít mnoho lidí, a nebo to neudělá a sestaví ji Hitlerovi vědci a zmocní se celého světa. Bylo to těžké rozhodování. Nakonec se rozhodl, že sestavení jaderné bomby přece jen napomůže. Měl pocit, že je lepší udělat cokoliv než nic.

Joseph Rotblat a řada dalších vědců z celého světa se setkali v tajné laboratoři v USA, aby tam jadernou bombu sestavili. Jen pár dní před dokončením Joseph zjistil, že ji Hitlerova armáda přece jen nevyvíjí. Nevěděli totiž jak na to. To Josepha velmi potěšilo. Nyní mohou vývoj jaderné bomby ukončit. Už ji nepotřebují, když ji nemá ani Německo.

Co je dilema? Můžete uvést příklad nějakého dilematu ze svého života? Co byste udělali, kdybyste stáli před stejným dilematem jako Joseph Rotblat?

Joseph se však velmi zmyšlil. Někteří lidé totiž chtěli účinnost jaderné bomby vyzkoušet, a tak vědce požádali, aby zůstali a dílo dokončili. To Joseph odmítl. Sbalil si věci a hned příští den odjel. Ačkoli se za to na něj hodně lidí zlobilo, věděl, že nechce nadále podporovat něco tak hrůzného, takovou zkázu pro lidstvo. Jaderná bomba bohužel opravdu byla použita. Bylo to ke konci 2. světové války a zemřelo tehdy mnoho lidí.

Čím příběh Josepha Rotblata připomíná příběh Alfreda Nobela? Jakou zbraň vynalezl Alfred Nobel a jakým způsobem to lidstvu kompenzoval?

ÚSILÍ O MÍR

Když byla jaderná bomba opravdu shozena, Joseph Rotblat se velmi rozčílil, že napomáhal vzniknout něčemu, co přineslo zkázu tolika lidem. Naplánoval velké zasedání, jehož se zúčastnila řada významných vědců. Měli přemýšlet o tom, jak jaderná bomba a další vědecké vynálezy ovlivnily svět. Mnoho z nich podpořilo myšlenku, že vědci by měli lidem pomáhat, nikoli je zabíjet. Také projednávali způsoby, jak řešit konflikty mezi zeměmi bez využití jaderných bomb.

Toto zasedání bylo pro vědce z celého světa natolik důležitou událostí, že se rozhodli setkávat se každý rok. Každoroční setkání vstoupila ve známost pod názvem „Pugwashská konference“, pojmenovaná po kanadském městě, v němž se konala. Tato zasedání se pořádají dodnes.

V r. 1995 získal sir Joseph Rotblat a Pugwashská konference Nobelovu cenu míru za úsilí, které vyvíjeli proti použití jaderných zbraní, např. jaderné bomby. Díky jejich práci řada zemí souhlasila s tím, že jaderné zbraně přestane vyrábět a zničí ty, které zatím má.

AKTUÁLNÍ SITUACE

V roce 1998 britská královna pasovala Josepha Rotblata na rytíře. Tím se vysvětluje, proč má před jménem titul sir. Britská královna totiž pořádá slavnostní obřady, na nichž pasuje na rytíře osobnosti, které se tvrdou prací zasloužily o to, aby se Velká Británie stala bezpečnějším místem pro život. Ve středověku se na bitevním poli pasovali na rytíře válečníci za statečnost. Dnes se rytířským řádem vyznamenávají také herci, vědci, učitelé a obchodníci. Sir Joseph Rotblat obdržel rytířský řád za celoživotní práci, při níž chránil obyvatele Velké Británie, a za svůj lidský přístup, který projevoval v boji proti jaderným zbraním.

(Slavnostní ceremoniál – rytířská slavnost je oficiální událost, která se koná v Buckinghamském paláci v Londýně. Nejdříve se vyhlásí jméno vyznamenávané osoby, ta poté poklekne na rytířskou stolicí před králem, který jí poté zlehka položí čepel meče na pravé a pak levé rameno.)

Sir Joseph Rotblat strávil celý svůj život úsilím, aby svět zbavil jaderných zbraní, poté, co sám pomáhal je vyvinout. Převzal zodpovědnost za vše, co udělal, a nepřestával tvrdě pracovat, aby to světu vykompenzoval. Podílel se na založení britské nadace „Kampaň za jaderné odzbrojení“ („Campaign for Nuclear Disarmament“), spolupracoval s organizací OSN a pomáhal řadě dalších organizací v úsilí o mír a upuštění od jaderných zbraní.

Sir Joseph Rotblat zemřel pokojně ve spánku dne 31. srpna 2005. Až do posledního dne sloužil lidstvu. Jednal altruisticky, tedy nesobecky, ve prospěch všech obyvatel na Zemi. Učil je všemu, co uměl sám, tak, aby si lépe uvědomovali a nesli odpovědnost za svoje jednání a životní volby.

Diskusní otázky:

- › Jaké frazeologismy jste v Josého životním příběhu slyšeli? (Např. *Svou zemi znal tak dobře jako svoje boty*. – případně si můžete příběh znovu přečíst a výrazy v něm vyhledat.)
- › Napadají vás další ustálená slovní spojení, která jste někdy slyšeli nebo je sami používáte?
- › Rodiče si přáli, aby se Joseph stal rabínem. Víte, kdo je rabín?
- › Který předmět považoval Joseph pro vědce za nejdůležitější?
- › Joseph jednal altruisticky. Co to znamená? Popište, kdy jste vy sami jednali altruisticky.

ALTRUISMUS

PROJEKT CTNOSTI

Úvod a diskuse

Na základě příběhu debatujte s žáky o **ctnostech** sira Josepha Rotblata.
Jaké ctnosti vás napadají?

- PÍLE A VYTRVALOST
- MÍRUMILOVNOST
- ODPOVĚDNOST
- RESPEKT K DRUHÝM
- SMYSL PRO SPRAVEDLNOST
- ALTRUISMUS

ALTRUISMUS
VYTRVALOST
PÍLE
RESPEKT

Případně jiné ctnosti, které vyplynou z debaty.

Zadání

I. Rozdělte žáky do malých skupin a nechte je vybrat si jedno slovo z výše uvedených.
Žáci mají za úkol:

- › **Vysvětlit význam těchto výrazů.**
- › **Propojit význam ctností se svojí praktickou zkušeností – kdy ve svém okolí zaznamenali píli a vytrvalost, mírumilovnost, respekt k druhým, smysl pro spravedlnost a altruismus?**
- › **Vyjmenovat osoby ve svém okolí, které se jsou pilné a vytrvalé, mírumilovné, projevují respekt k druhým, smysl pro spravedlnost a altruismus.**
- › **Dokáží žáci sami u sebe rozpoznat tyto kvality?**

Vyzvěte je, aby si do příští lekce připravily svůj vlastní skupinový výstup (prezentaci, plakát...) na jedno z těchto témat.

nebo

II. Zaměřte se s dětmi na jednu ctnost, např. RESPEKT K DRUHÝM:

- › **Mohli byste uvést nějaké příklady RESPEKTU K DRUHÝM u vás ve třídě?**
- › **Jak se projevuje RESPEKT K DRUHÝM u vás doma?**
- › **Proč je RESPEKT K DRUHÝM důležitý?**
- › **Jak by vám RESPEKT K DRUHÝM mohl ve vašem životě pomoci?**

NOVÁ DOVEDNOST

ODPOVĚDNOST

Joseph Rotblat vynikal neobyčejným zanícením pro věc a odpovědností. Uměl si vytyčit cíl a nikdy se nevzdávat. Postavil se čelem k vlastním problémům a jejich nápravě, a díky tomu přispěl k nápravě celého světa.

KONTROLNÍ SEZNAM POVINNOSTÍ

Projděte si se žáky znovu definice odpovědnosti. Nechte je vypracovat zvlášť seznamy povinností, které mají ve škole a doma. (Mladším žákům předložte hotový seznam, kde budou položky rozdělovat do dvou kategorií: povinnosti ve škole a povinnosti doma. Nechte jim volné místo na vlastní nápady.)

I. Ve skupině diskutujte o povinnostech každého žáka ve třídě. Sepište seznam všech povinností. (Například: mít respekt k vyučujícím a spolužákům, udržovat v pořádku a čistotě své místo, opravit si práci, odevzdávat úkoly.)

II. Zeptejte se žáků, jaké povinnosti by chtěli doplnit. (Např. pečovat o třídního mazlíčka, recyklovat papír aj.)

III. Na které povinnosti ve třídě lidé často zapomínají? Označte na seznamu hvězdičkou povinnosti, které žáci často neplní. (Například: chránit vybavení třídy, při diskusích ve třídě si neskákat do řeči, vynášet odpadky.)

IV. Znovu si projděte povinnosti označené hvězdičkou. Technikou brainstormingu popřemýšlejte o tom, proč jsou možná pro některé z vás tvrdým oříškem. (Například: jsou obtížné, nemáte na ně dost času, nejste si jisti, jak je plnit.)

V. Ve třídě nebo menších skupinách navrhujte způsoby, jak pomoci spolužákům, aby tyto povinnosti lépe plnili. Vypracujte „návod na plnění povinností“. (Například: rozvěsit kartičky s připomínkou, podrobně popsat postup, rozmístit více košů na odpadky, vzdělávat ostatní ohledně důsledků.)

VI. Seznam povinností a návod na plnění povinností vyvěste ve třídě. (Starší žáci to mohou udělat nejen u nich ve třídě, ale i po celé škole).

Reflexe:

- › Co se stane, když zapomenete na nějakou povinnost?
- › Jaké povinnosti máte ve škole nebo doma a na které z nich nejčastěji zapomínáte nebo je plníte s obtížemi?
- › Jaké komplikace tím způsobíte sobě, své rodině nebo spolužákům?
- › Jak byste si mohli pomoci, abyste byli zodpovědnější a nepůsobili komplikace svému okolí?

Žáci mohou své nápady prodiskutovat v menších skupinách, ve dvojicích nebo o nich napsat do deníku. Navrhněte jim, aby si vyrobili kartičky s připomínkou povinností a umístili si je viditelně na školní lavici nebo doma.

REFLEXE

Je důležité, aby se žáci naučili rozlišovat mezi:

- **skutečností** (vědomostmi),
- **výkladem skutečnosti** (její analýzou),
- **vlastním názorem** (hodnocením),
- **aplikací vědomostí na okolní svět** (a jejich využitím v praxi).

Pomocí těchto diskusních podnětů (otázek) vedte žáky ve třídě k debatě a zamyšlení.

1/ CO? > FAKTA

- › VĚDOMOSTI, které žáci získali.
- › Uveďte fakta, definujte, popište, označte, seřadte, vyjmenujte.

2/ CO Z TOHO VYPLÝVÁ? > ANALÝZA a SYNTÉZA

- › Rozčleňte informace, vyvoďte závěry, názorně ukažte (doložte příklady), nastiňte (popište), porovnejte, uveďte rozdíly, aplikujte předchozí vědomosti.

3/ CO TOMU ŘÍKÁTE? > ZÁVĚRY, ZHODNOCENÍ

- › Podrobení kritice, osobní hodnoty a názory.

4/ CO BUDE DÁL? > VYUŽITÍ V PRAXI

- › Rozvoj dovedností, řešení problémů, vymýšlení projektů.

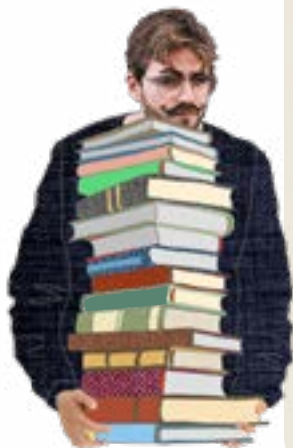
METODIKA ZÁVĚREČNÉHO SHRNUÍ

Vědomosti: Co jsme dnes zjistili o siru Josephu Rotblatovi? (kdo, kde, kdy, vyjmenujte, ukažte atd.). K jakým nejdůležitějším událostem došlo v jeho životě?

Analýza/syntéza: Co vedlo k tomu, že byla vyvinuta jaderná bomba? Jakým způsobem sir Joseph Rotblat převzal odpovědnost za vývoj jaderné bomby?

Závěr: Co považujete za největší přínos Josepha Rotblata světu? Co měli vládní představitelé, kteří měli v úmyslu použít jadernou bombu, udělat jinak?

Využití v praxi: Co se teď změní u vás ve třídě poté, co jste se dozvěděli o siru Josephu Rotblatovi? Co byste nyní díky tomu, co o něm víte, mohli udělat pro školu nebo komunitu? Co ještě v této chvíli potřebujete znát o siru Josephu Rotblatovi nebo komunitě, abyste to vše mohli podniknout?

VÝZVA K AKCI

„BUĎME ODPOVĚDNÍ“

V programu PeaceJam vybízíme žáky k vytváření vlastních projektů pro školu nebo komunitu v rámci kampaně „Jedna miliarda činů míru“ – „One Billion Acts of Peace“. Jedná se o celosvětovou občanskou aktivitu v čele s laureáty Nobelovy ceny míru, která se zabývá aktuálními problémy, s nimiž se v dnešní době potýkáme.

Můžete použít leták vytvořený u příležitosti Týdne za odzbrojení a vyzvat žáky k využití vlastních nápadů, jak se díky vytrvalosti můžou zasadit o spravedlnost pro země a národy, nad kterými má nadvládu někdo jiný.

Tipy na to, jak správně odhadnout, co vaše okolí potřebuje, aneb jak využít přístup UČENÍ V AKCI – SERVICE LEARNING (SL) naleznete v Metodické příručce pro pedagogy.

Použijte náš leták, viz obrazová příloha.

TIP NA KONKRÉTNÍ AKCI

JOSEPHOVA VÝZVA K AKCI: ZASTAVIT VÝVOJ A ŠÍŘENÍ JADERNÝCH ZBRANÍ

billion acts

Svět nemůže být bezpečný, dokud jsou v něm miliardy lidí donuceny žít za méně než 1 dolar denně, bez přístřeší, jídla nebo vzdělání. Budeme-li spolupracovat, můžeme extrémní chudobu ze života lidí vymýtit.

Projekt týkající se užívání igelitových tašek a sáčků

Sir Joseph Rotblat je přesvědčen o tom, že by vědci měli za své vynálezy převzít odpovědnost a postarat se, aby neškodily planetě a lidstvu. Jedním z největších vynálezů za posledních 100 let je umělá hmota (plast). Zamyslete se nad různými způsoby, jimiž plasty v dnešní době využíváme, od nábytku, hraček a oděvů až po jídlo a počítače. Plasty však pro Zemi představují značný problém.

Např. igelitové tašky a sáčky se dnes v mnoha zemích nadužívají tak, až to ohrožuje zdraví člověka. Na výrobu plastů se každoročně spotřebují miliony barelů oleje, zatěžují zemi na skládkách, protože nikdy nezmizí (nejsou biologicky odbouratelné), a obsahují oxid uhličitý, který přispívá ke znečištění planety. Je však hodně toho, co můžeme udělat a jak převzít odpovědnost za všechny igelitové tašky a sáčky, které sami používáme.

Příprava:

- Žáci odhadnou, kolik igelitových tašek a sáčků jejich rodina spotřebuje za týden. Tento počet vynásobí počtem 52 týdnů. Poté vypočítají, kolik jich jedna rodina spotřebuje za rok a kolik jich za rok spotřebují rodiny celé třídy. (Mohou také vypočítat průměrnou spotřebu.) Následně je nechte odhadnout, kolik igelitových tašek a sáčků spotřebují za rok rodiny všech žáků ve škole.
- Navrhnete žákům, aby prozkoumali dopad igelitových tašek a sáčků na životní prostředí, obyvatele, rostliny a zvířata ve své komunitě. Pozvěte si na besedu někoho, kdo vás poučí o recyklaci igelitových tašek a sáčků a o tom, kde je lze, a naopak nelze recyklovat.
- Naplánujte si exkurzi na místní skládku a požádejte tamějšího pracovníka, aby vám vysvětlil, jaký dopad má používání igelitových tašek, sáčků a dalších věcí, které nejsou biologicky rozložitelné.

PLAST

- Nechte žáky technikou brainstormingu popřemýšlet o tom, jak snížit počet igelitových tašek a sáčků, které poté končí na skládkách. Ať si stanoví cíl, o kolik igelitových tašek a sáčků mohou každý rok skládkám ulevit.

Akce:

Nabízíme vám 3 jednoduché projekty z oblasti učení se v akci zaměřené na omezení užívání počtu igelitových tašek a sáčků, které končí na skládkách.

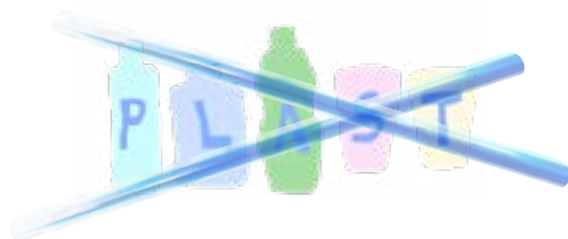
1. Omezit : Technikou malby na textil ozdobte opakovaně využitelné látkové tašky na rodinné nákupy potravin. Vyberte příspěvky nebo požádejte o finanční dar na nákup cca 30 látkových tašek (nebo je ušijte). Nechte žáky, aby je ozdobili obrázky nebo nápisy a darovali je svým rodičům nebo členům komunity na nákup potravin. Starší žáci mohou k taškám sepsat a vydat brožurky nebo informační letáčky s vysvětlením, jak je důležité nosit na nákup opakovaně použitelné tašky.

2. Recyklovat: Spustte ve škole nebo komunitě program zaměřený na recyklaci igelitových tašek a sáčků. Žáci mohou vysvětlit program formou plakátů a zpracovat zpravodaje, které přinesou domů rodičům nebo rozdají členům komunity.

3. Znovu použít: Podrobte průzkumu místa v komunitě, na nichž se používají igelitové tašky a sáčky (např. v potravinové bance, středisku denní péče, psích parcích nebo stezkách pro pěší). Poté zřídte ve škole středisko pro shromažďování igelitových tašek a sáčků a vymyslete způsob, jak se budou doručovat různým organizacím nebo na různá místa v komunitě, kde se využijí.

Žáci mohou přijít i s dalšími kreativními nápady na projekty.

Reflexe:

Navrhnete žákům, ať změří dopad svého projektu „Učení se v akci“ odhadem počtu igelitových tašek a sáčků, které nemusely skončit na skládkách. Ať také provedou reflexi, nakolik byl projekt úspěšný, co lze vylepšit a jak by mohl fungovat i v budoucnu.

Slavnostní událost:

Nechte žáky zpracovat zprávu a prezentaci o dopadech projektu „Učení se v akci“ a vystupte s ní např. na schůzi rady obce, školním shromáždění nebo oslavě konce školního roku. Podporujte je v kreativitě. Odměňte je za jejich práci třeba občerstvením, certifikáty apod.

Žáci se mohou rovněž připojit k výzvě Josepha Rotblata zastavit vývoj a šíření jaderných zbraní nebo jiných typů bomb, válečné výzbroje atd.

Pravděpodobně budete znát Dětský fond Nadace spojených národů UNICEF.

ROZŠIŘUJÍCÍ AKTIVITY

Oblast

Aktivity

ČTENÍ

Výběr z literatury

Where the Wild Things Are (vyšlo česky pod názvem: *Tam kde žijí divočiny*) od Maurice Sendak, Harpercollins, 1963.

Příběh pojednává o malém chlapci, kterého poslali spát bez večeře. Unikne do světa fantazijních představ, v němž přemůže příšery, a stane se králem všech divočin. Autor knihy, Maurice Sendak, má s Josephem Rotblatem mnoho společného. Narodil se také v židovské rodině a pocházel z Polska. Ačkoli se rodina odstěhovala do USA, řada jejich příbuzných se stala obětmi 1. a 2. světové války. Sendak, stejně jako Rotblat, unikal do světa fantazie, aby se se vším vypořádal. Mnozí tento příběh jistě znáte. Nyní se na něj můžeme podívat z jiné perspektivy.

Diskusní otázky:

- › Proč Maxe poslali do jeho pokoje?
- › Jak se Maxovi podařilo z pokoje utéci? Kam se vypravil?
- › Jakým způsobem Max využívá fantazii, aby se vyrovnal se svými problémy?
- › Máš nějaký fantazijní svět, do kterého utíkáš? Jak vypadá?

PSANÍ

Příběh z žánru sci-fi

Napište vlastní sci-fi příběh. Začněte u myšlenkové mapy, sepište si nápady a souvislosti. Vymyslete krátký fiktivní příběh, v němž zkombinujete žánry sci-fi a fantasy.

Porovnejte a najděte rozdíly

Napište o tom, čím se podobá život a práce Alfreda Nobela životu a práci Josepha Rotblata a jak se jejich životy liší. Mladší žáci si mohou přeložit list papíru na polovinu, do jednoho sloupce napsat podobnosti a do druhého rozdíly. Starší žáci mohou napsat celý odstavec.

Symboly války

Po přečtení životního příběhu sira Josepha Rotblata se studentů zeptejte, zda se dozvěděli něco nového o válce, a poproste je, aby ve svých denících popsali obrázek, který si vybrali a který jim válku evokuje.

Oblast

ÚSTNÍ PROJEV

Aktivity

Zjistěte fakta o zvířectvu a rostlinstvu

Diskuse zaměřené na přírodní a technické vědy

Rozdělte třídu na dvě skupiny. Jedna ze skupin má za úkol vyvinout jadernou bombu, a druhá proti tomu vystupuje. Starší žáci mohou téma hlouběji prozkoumat a podložit argumentaci důkazy. Žáci pak povedou diskusi. Mohou se např. vžít do role vědců z tajné laboratoře v Los Alamos a dohadovat se, zda bombu dokončí, či nikoli.

Shrnutí a interpretace informací z primárních zdrojů

Přečtěte si ve třídě děkovnou řeč laureáta Nobelovy ceny míru sira Josepha Rotblata (její zkrácenou verzi naleznete v kapitole Zdroje a podklady). Žáci se v menších skupinách pokusí převyprávět, shrnout a interpretovat vybranou část děkovného projevu ostatním ve třídě. Společně diskutujte o tom, co měl sir Joseph Rotblat na mysli svou výzvou: „Nezapomínejte nalidskost“. Žáci pak mohou části projevu prezentovat na společném shromáždění nebo je zpracovat do divadelní hry.

VÝZKUM

Jaderná bomba

Byly po jaderné bombě vyvinuty nějaké další zbraně? Kde se jaderná bomba poprvé použila? Kolik zemí na světě má jaderné nebo nukleární zbraně?

Polští a angličtí vědci

Znáte některé další vědce, kteří vyučovali a pracovali společně se sirem Josephem Rotblatem? Čím se proslavili? Co objevili nebo vytvořili? Měli stejné představy o odpovědnosti jako sir Joseph Rotblat?

SPOLEČENSKÉ VĚDY

dějiny,
národní symboly,
tradice, zeměpis

Porozumění pojmům Anglie, Velká Británie a Spojené království (UK) a rozdílům mezi nimi

Už jste slyšeli něco o Spojeném království, Velké Británii a Anglii? Víte, co tyto tři pojmy znamenají a čím se liší?

› **Spojené království (UK)** je název země, kterou tvoří Velká Británie (ostrov, na němž leží Anglie, Wales a Skotsko) a Severní Irsko. (Ukažte si ve třídě na mapě.)

› **Velká Británie** označuje ostrov, který se rozprostírá severozápadně od Francie a východně od Irska a tvoří jej tři nezávislé části (Anglie, Wales a Skotsko), z nichž má každá svou vlastní vládní politiku.

› **Anglie** je jednou z částí ostrova Velké Británie, tj. částí jedné ze zemí Spojeného království.

Oblast

Aktivity

Aktivity

Požádejte žáky, ať na stránce s omalovánkou mapy Spojeného království (viz kapitola Zdroje a podklady) vyznačí:

- › hranice mezi Skotskem, Anglií a Walesem
- › hranice mezi Severním Irskem a Irskou republikou

PRO STARŠÍ DĚTI:

- › hlavní města jednotlivých oblastí Velké Británie
- › řeky jednotlivých oblastí Velké Británie
- › zálivy a útvary obklopující Spojené království

Vlajka Spojeného království („Union Jack“)

Vlajce Spojeného království se někdy také říká „Union Jack“. V této podobě se vlajka poprvé použila v r. 1801. Představuje kombinaci tří vlajek: anglické (kříž sv. Jiřího – „svatojiřský kříž“), skotské (kříž sv. Ondřeje) a irské (kříž sv. Patrika). Na těchto webových stránkách uvidíte vlajky v barevném provedení a to, jakým způsobem z nich vznikla vlajka Spojeného království:

<http://www.enchantedlearning.com/europe/britain/flag.shtml>

Viz další aktivity v části Výtvarná a pracovní výchova.

Rytířské řády

Popište, jak se lidé dříve mohli stát rytíři. Je tomu dnes jinak a jak? Jaká vyznamenání a ocenění uděluje vaše vláda lidem, kteří se zasloužili o to, aby se u vás lépe žilo?

MATEMATIKA

Výpočet věku

Sir Joseph Rotblat se narodil v r. 1908 a zemřel v r. 2005. Jakého věku se dožil? Jak jste to zjistili? Kolik let mu bylo v roce, v němž jste se narodili? Ve kterém roce byste se dožili věku 105 let?

PŘÍRODNÍ A TECHNICKÉ VĚDY

Vyrábění molekul z „žuzu“ bonbonů (marshmallownů)

Při vyrábění molekul z marshmallownů si žáci uvědomí rozdíl mezi atomy a molekulami.

Atomy jsou základním stavebním prvkem hmoty, z níž je utvořeno vše kolem nás. Stůl, u něhož sedíte, oblečení, které máte na sobě, vzduch, který právě dýcháte, a dokonce i vy sami se skládáte z atomů. Atomy se spojují do molekul.

Pomůcky:

sáčky barevných marshmallownů nebo barevných gumových bonbonů, párátko

Oblast	Aktivity
	<p>Postup: Vysvětlíte dětem, že jednotlivé kousky marshmallownů představují atomy. Když se atomy spojí pomocí párátek, vznikne molekula. Dejte každému dítěti 2 ks stejné barvy (budou představovat atomy vodíku), 3 ks jiné barvy (atomy kyslíku) a 1 ks třetí barvy (atom uhlíku).</p> <p>Žáci si nejdříve vyrobí molekulu vody. Pomocí párátek spojí dva atomy vodíku a jeden atom kyslíku. Na tabuli napište vzorec: H₂O.</p> <p>Nakreslete molekulu složenou ze 2 atomů vodíku vycházejících z atomu kyslíku pod úhlem 104°. (Starší žáci mohou použít úhломěr.)</p> <p>Poté si žáci vyrobí molekulu oxidu uhličitého. Párátky spojí jeden atom uhlíku se dvěma atomy kyslíku. Napište na tabuli „CO₂“ a vysvětlíte, že oxid uhličitý (CO₂) je to, co vydechujeme.</p> <p>Nakreslete molekulu v této podobě: O—C—O a vysvětlíte, že atomy v ní jsou uspořádány lineárně (tj. leží v jedné přímce).</p>
<p>HUDEBNÍ VÝCHOVA</p>	<p>Poslechněte si ukázky z polské a/nebo anglické hudby (viz seznam).</p> <p>Pozvěte si místní taneční soubor a naučte studenty tančit polku.</p> <p>Pozvěte si nějakého polského hudebníka (polské hudebníky) nebo se žáky navštivte polský hudební festival.</p>
<p>VÝTVARNÁ A PRACOVNÍ VÝCHOVA</p>	<p>Rytířské řády Zhotovte medaili a udělte ji někomu statečnému z vaší komunity tak, jak královna vyznamenávala rytíře. Můžete si vyrobit papírový nebo plastový meč a pasovat na „rytíře“ osobu, kterou hodláte vyznamenat (viz rozšiřující aktivity spojené s „Učením se v akci“).</p> <p>Navrhněte si svou vlastní vlajku Popřemýšlejte nad barvami, tvary a návrhy, které by vystihovaly, kdo doopravdy jste a co je pro vás důležité. Zauvažujte nad věcmi, které vás charakterizují (koníčky, sport, knihy, rodina, domácí mazlíčci, přátelé nebo místo bydliště). Na základě toho všeho si můžete z barevných a deko-račních papírů zhotovit své osobní minivlajky. Žáci budou mít za úkol napsat odstavec o významu svých vlajek.</p>

Oblast

UČENÍ SE V AKCI A CELOSVĚTOVÁ VÝZVA K AKCI

Aktivity

Další nápady:

- › Vytvořte si rodinnou vlajku. Popřemýšlejte o tom, jak byste svou rodinu představili. Ptejte se příbuzných na věci, které v tomto směru pokládají za důležité.
- › Vytvořte si školní vlajku. Diskutujte o tom s vedením školy a spolužáky. Vlajka by měla být vyvěšena ve škole, včetně vysvětlivek, co jednotlivé symboly a barvy znamenají.

Informace o významech jednotlivých barev na národních vlajkách viz

www.enchantedlearning.com/geography/flags/colors.shtml.

Zdravá škola

Sir Joseph Rotblat se po většinu svého života věnoval otázce vlivu jaderné bomby na zdraví člověka. Zjistil, že způsobuje nádorová a další onemocnění. Nadace „Rada na ochranu přírodních zdrojů“ („Natural Resources Defense Council“) nabízí náměty, jak ozdravit prostředí ve školách, viz: <https://www.nrdc.org>

Papíroví jeřábi

Přečtěte si příběh „*Sadako a tisíc papírových jeřábů*“, který vypráví o nemocné dívce umírající po útoku jaderné bomby. Navrhněte žákům, aby vyrobili papírové jeřáby nesoucí poselství míru.

Viz: <https://zena-in.cz/clanek/sadako-sasaki-divenka-ktera-tak-moc-chtela-zit>

Rytířská slavnost

Metodou brainstormingu popřemýšlejte o tom, kteří lidé z vaší komunity by si zasloužili uznání za úsilí, které vynakládají na zlepšení životních podmínek v komunitě. Poté, co se rozhodnete koho vyznamenat a proč, uspořádejte „rytířskou slavnost“, na niž celou komunitu pozvete.

Komunita bez jaderných zbraní

Žáci budou zjišťovat, zda se v okolí nevyskytují nějaké jaderné zbraně. Jsou ve vašem okolí taková výrobní nebo uskladňovací zařízení? Studenti mohou oslovit dopisy členy místní správy nebo představitele vlády a popsat své pocity, které v nich přítomnost jaderných zbraní nebo jejich možné využití vzbuzuje.

ZDROJE

DOPORUČENÁ ČETBA

- Filipová, S. (2010). *1000 polských slovíček*. Brno: Computer Press
- Chajda, R. (2018). *Věda hrou*. Praha: Albatros
- Sís, P. (2021). *Nicky a Věra*. Praha: Labyrint
- L'Engle, M. (2018). *V pasti času* (B. Hajná, překl.). Praha: #booklab. (Originál byl publikován v roce 1962 pod názvem *A Wrinkle in Time*)
- Pratchett, T. (2005). *Klobouk s oblohou* (J. Kantůrek, překl.). Praha: Talpress. (Originál byl publikován v roce 2004 pod názvem *A Hat Full of Sky*)
- Sendak, M. (1994). *Tam kde žijí divočiny* (J. Jařab, překl.). Praha: Hynek. (Originál byl publikován v roce 1963 pod názvem *Where the Wild Things Are*)
- Walliman, D. (2021). *Profesor Astrokocour: Atomové dobrodružství* (R. Podaný, překl.). Praha: Labyrint. (Originál byl publikován v roce 2016 pod názvem *Professor Astrocat's Atomic Adventure*)

ZAHRANIČNÍ ZDROJE:

- Abbott, T. (2006). *The Moon Dragon*. New York: Scholastic
- Aronson, B. (1996). *A Journey to the Center of the Earth by Jules Verne*. New York: Harper Paperbacks
- Farrell, M. (2004). *Fire in the Hole*. New York: Clarion Books
- Huchet Bishop, C. (1983). *All Alone*. New York: Scholastic Paperbacks
- Myers, B. (2003). *My Life as a Tarantula Toe Tickler*. Nashville: T. Nelson
- Schuette, S. (2003). *I am Responsible*. Mankato: Pebble Books
- Coerr, E. (1977). *Sadako and the Thousand Paper Cranes*. New York: Penguin Group

1. SVĚTOVÁ VÁLKA

- Allan, Tony. (2003). *Causes of World War I*. Chicago: Heinemann Library
- Durrett, D. (2004). *The 1910's*. San Diego: Kidhaven Press
- King, David C. (2005). *World Wars and the Modern Age*. Hoboken: Wiley
- Schomp, V. (2004). *World War I*. Tarrytown: Benchmark Books
- Stanley, G. (2005). *An Emerging World Power, 1900-1929*. Milwaukee: World Almanac Library

2. SVĚTOVÁ VÁLKA

- Cheaney, J.B. (2005). *My Friend the Enemy*. New York: Random House
- Hornbostel, L. (1996). *War Kids 1941-1945: WW II Through the Eyes of Children*. Hendersonville: Galde Press
- Johnston, T. (2004). *The Harmonica*. Watertown: Charlesbridge
- Makanaōnalani Nicholson, D. (2005). *Remember World War II :kids who survived tell their stories*. Washington, D.C.: National Geographic
- Stanley, G. (2005). *The Great Depression and World War II, 1929-1949*. Milwaukee: World Almanac Library

SEZNAM HUDEBNÍCH DĚL

- Crumb, G. (2005). *Orchestral Music* [CD]. New Rochelle: Bridge.
- Lloyd Webber, J. (1994). *English Idyll* [CD]. New York: Phillips.
- McKennitt, L. (1994). *The mask and mirror* [CD]. Ontario: Quinlan Road Limited.

ODKAZY NA YOUTUBE:

- [Signore S.]. (2023, 17. března). *Henryk Górecki - Op.38 Beatus Vir (1979) (w/lyrics, full score, analysis)* [videosoubor]. Dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=7xDN7UjqLxk>
- [Piano platform recitals]. (2022, 30. září). *Szymanowski - Piano Sonata No 3, Op 36 | Garrick Ohlsson* [videosoubor]. Dostupné z https://www.youtube.com/watch?v=ai_Ks266lmY
- [Scenic Relaxation]. (2021, 10. července). *Poland 4K - Scenic Relaxation Film With Calming Music* [videosoubor]. Dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=ifVvc8xTas0>
- [Scenic Relaxation]. (2020, 3. prosince). *The United Kingdom 4K - Scenic Relaxation Film With Calming Music* [videosoubor]. Dostupné z https://www.youtube.com/watch?v=XkRFSnxXQ_w
- [Ingen]. (2020, 10. srpna). „Hej, sokoły!“ - *Polish Folk Song* [videosoubor]. Dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=ZzZ1qmXZBuY>
- [MV CH]. (2015, 14. června). *English Folk Music (Jig, Ballad, Country, Broadside and more...)* [videosoubor]. Dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=pEORlArLI3c>
- [Ian Berwick]. (2017, 9. května). *National Anthem: Poland - Mazurek Dąbrowskiego [REMASTERED]* [videosoubor]. Dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=N057iKYUj0c>
- [Learning Phrases with Chris & Friends]. (2020, 16. ledna). *200 frází - Poština - Čeština* [videosoubor]. Dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=sc5kd3LM000>

INTERNETOVÉ ZDROJE:

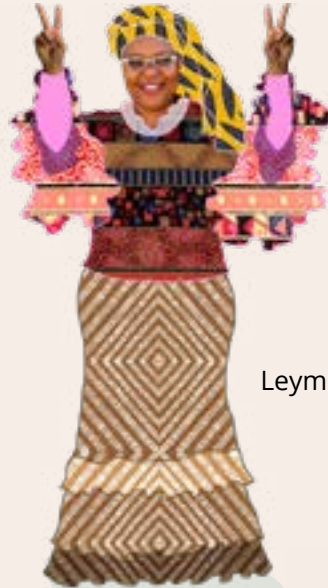
- *Svět energie* [webová stránka]. (n.d.). Dostupné z <https://www.svetenergie.cz/cz/pro-deti>
- Koutský, P. (režisér), Seifertová, L. (book). (2010). *Dějiny udatného českého národa: První světová válka* [videosoubor]. Brno: Česká televize. Dostupné z <https://edu.ceskatelevize.cz/video/1856-prvni-svetova-valka>
- Koutský, P. (režisér), Seifertová, L. (book). (2010). *Dějiny udatného českého národa: Druhá světová válka* [videosoubor]. Brno: Česká televize. Dostupné z <https://edu.ceskatelevize.cz/video/1863-druha-svetova-valka>
- Niebauerová, L. *Židovské tradice a zvyky* [blog post]. Dostupné z <http://www.praguecityline.cz/tematicke-trasy/zidovska-praha/zidovske-tradice-a-zvyky#:~:text=Mezi%20%C5%BEidovsk%C3%BDmi%20tradicemi%20existuj%C3%AD%20mnoh%C3%A9,dodr%C5%BEov%C3%A1n%2C%20obzvl%C3%A1%C5%A1t%C4%9B%20pak%20ortodoxn%C3%ADmi%20%C5%BDidy>
- Ládyová, J. (2021, 8. července). *Sadako Sasaki, dívka, která tak moc chtěla žít!* [blog post]. Dostupné z <https://zena-in.cz/clanek/sadako-sasaki-divenka-ktera-tak-moc-chtela-zit>
- Šedivý, J. (2021, 3. května). *Protijaderná konference vědců Pugwash: proč je pohled vědců důležitý při hledání řešení kritických situací mezinárodní politiky? Ústav mezinárodních vztahů Praha.* Dostupné z <https://www.iir.cz/protijaderna-konference-vedcu-pugwash-proc-je-pohled-vedcu-dulezity-pri-hledani-reseni-kriticky-ch-situaci-mezinarodni-politiky>
- Goldwyn, E. (producent). (2002). *Interview with Joseph Rotblat* [videosoubor]. UK: BBC. Dostupné z <http://www.vega.org.uk/video/programme/22>
- *Enchanted Learning* [webová stránka]. (n.d.). Dostupné z <https://www.enchantedlearning.com/europe/britain/flag.shtml>

O kom jsou další lekce?

Jose Ramos-Horta

Leymah Gbowee

arcibiskup Desmond Tutu

Betty Williams

Shirin Ebadi

Kailash Satyarthi

Alfred Nobel

14 laureátů Nobelovy ceny za mír

Jody Williams

Óscar Arias Sánchez

Rigoberta Menchú Tum

Tawakkol Karman

Adolfo Pérez Esquivel

Mairead Corrigan Maguire

Jeho Svatost Dalajláma

KONTAKTUJTE NÁS

Máte zájem o více informací o programu PeaceJam?

Navštivte naše stránky peacejam.cz
nebo nám pošlete mail na info@peacejam.cz

Těšíme se na spolupráci s Vámi!

